

Datum
2019-05-15

Adress
205 80 Malmö

Diarienummer
HVO-2019-719

Förslag till yttrande

Till
Stadsbyggnadskontoret

Remiss om utställningsförslag till Översiktsplan för Södra Kirseberg och Östervärn **SBN-2014-535**

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden är i huvudsak positiv till utställningsförslag för Översiktsplan för Södra Kirseberg och Östervärn. Målen i översiktsplanen ligger i linje med målen för äldres boende identifierade i *Strategi för äldres boende (STK-2017-1246)*.

Planeringsriktlinjer i översiktsplanen präglas av gröna ytor, blandad bebyggelse som premierar fotgängare och cyklister samt närhet till samhällsservice. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden är i stor utsträckning positiv till översiktsplanen, men önskar att målgruppen äldre lyfts ytterligare och att planeringen för att täcka behovet av alternativa boendeformer exempelvis trygghetsboende och särskilt boende för målgruppen konkretiseras.

Yttrande

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden anser att utställningsförslag till Översiktsplan för Södra Kirseberg och Östervärn är väl genomtänkt och att inkomna synpunkter från samrådet gällande förvaltningens målgrupper i huvudsak har beaktats.

Nämnden ser positivt på ambitionen att väva in Malmökommissionens rekommendationer i arbetet med att förtäta och bygga ihop området med den övriga staden. I översiktsplanen vävs mer traditionell stadsplanering ihop med värden som social hållbarhet, tillit och trygghet. Då andelen äldre på sikt ökar i Malmö är det viktigt att staden planeras med hänsyn till deras behov. Nämnden vill särskilt lyfta tillgänglighetsaspekten för äldre personer och personer med funktionsnedsättning både utifrån fysisk tillgänglighet och utifrån den upplevda känslan av trygghet. En trygg och tillgänglig stadsmiljö skapar möjligheter för alla Malmöbor, oavsett kön och ålder, att kunna använda stadens offentliga rum på jämlika villkor.

Nämnden ställer sig positiv till översiktsplanens mål och planeringsriktlinjer. Närhet till spontana mötesplatser, servicefunktioner och kvalitativa utemiljöer förenklar livet och är särskilt viktigt för äldre som är mer beroende av närmiljön. Äldre personers behov av en

fungerande samhällsservice lyfts upp och diskuteras i översiktsplanens konsekvensbeskrivning. Viktiga rörelsestråk ska kantas av funktioner som bidrar till ökat folkliiv. På så sätt blir de trygga och utgör ett komplement till andra alternativ. Nämnden är positiv till förslag som främjar trygga gatumiljöer exempelvis att vända entréer mot gatan och att förse parkeringshus med aktivitet på bottenvåningen för att bidra till ökad trygghet och social uppsikt. Nämndens målgrupp i synnerhet gynnas av en offentlig miljö som är trygg, inkluderande och jämlik såväl dagtid som nattid.

När planområdet är fullt utbyggt beräknas behovet av LSS-bostäder uppgå till cirka 200 stycken, ytterligare 1–2 äldreboenden planeras, boenden för sociala ändamål, samt en vårdcentral. Det är av vikt att i översiktsplanen ytterligare uppmärksamma den kommande utmaningen med att tillgodose Malmöbornas behov av alternativa boendeformer för äldre exempelvis trygghetsboenden och särskilda boenden.

Behovet av alternativa boenden för äldre förväntas på sikt öka. Malmö stads befolkningsprognos 2018–2028 (*STK-2018-306*) visar att befolkningen ökar som mest i gymnasieåldrarna, grundskoleåldrarna och bland äldre 75–84 år. Särskilt boende för äldre, bestående av vårdboende, gruppboende för personer med demenssjukdom, gruppboende för psykiskt funktionshinder och korttidsplatser ska inrättas för äldre som på grund av ett stort omvårdnadsbehov inte kan bo kvar hemma. Utöver det kan alternativ som trygghetsboenden och seniorboenden också bli aktuella. Det är bostäder som ställer särskilda krav gällande tillgänglighet, personalutrymmen och angöring för färdtjänst. Behovet av lokaler för hemsjukvård, rehabilitering och hemtjänst kommer också att öka i takt med att gruppen äldre ökar.

Att omvandla planområdet till blandad stadsbebyggelse medför ett kommunalt investeringsbehov som främst kopplas till behovet av samhällsservice och beräknas till cirka 1,5 miljarder kronor. Det inkluderar två grundskolor (cirka 500 miljoner kronor), sex förskolor (cirka 300 miljoner kronor), en sporthall (cirka 40 miljoner kronor), en fotbollsplan (cirka 8 miljoner kronor) och cirka 200 LSS-bostäder (cirka 600 miljoner kronor). Framtida investeringsbehov kopplat till särskilda boendeformer för äldre saknas i redogörelsen trots ett identifierat ökat behov under rubriken Sociala konsekvenser.

I översiktsplanen beräknas cirka 4 500–5 000 nya bostäder när det är fullt utbyggt. I planen framhålls att förtätningen ska ske genom blandad bebyggelse, storlek och upplåtelseform. Nämnden ser positivt på att planen erbjuder ett varierat bostadsutbud som möjliggör för olika boendegrupper att bosätta sig i området. Något som även ligger i linje med mål i Strategi för äldres boende (*STK-2017-1246*): Ett varierat utbud av boende för Malmös äldre befolkning som ger dem möjlighet till självständighet och trygghet. Vid nybyggnation är det svårt att bygga bostäder med låg boendekostnad. Nämnden vill betona vikten av att hantera denna utmaning på ett sätt som fortsatt möjliggör en tillgänglig bostadsmarknad.

Vad som bedöms som ett attraktivt boende är till stor del en subjektiv åsikt och äldre personer är en heterogen grupp med skilda behov, bakgrund och önskemål. När äldre personer som fyllde 70 respektive 80 år 2017 själva fick definiera viktiga aspekter av sitt boende i rapporten Äldres boende 2017-nuläge och önskemål (STK-2016-439-2) svarade över 80% att det var viktigt att bo nära service som mataffär, vårdcentral och kollektivtrafik, att ha egen uteplats/balkong, låg boendekostnad samt att bo nära park eller naturområde.

I rapporten framkommer även att aktiviteter och gemenskap med grannar är viktigt för många men att egen parkeringsplats är viktigare. Att närhet till service lyfts som prioriterat visar att många äldre tycker det är viktigt att bibehålla självständighet i vardagen. Utöver stimulans med ökad tillgänglighet till kollektivtrafik vill planen verka för att minska bilinnehavet genom att stimulera bilpooler för boende i området. Behovet av egen parkeringsplats minskar med tillgänglighet och närhet men även med att olika ägandeformer av bilen och mobilitetstjänster blir vanligare. Med tanke på att översiktsplanen anger en långsiktig inriktning för kommunens utveckling finns det anledning att tro att kommande äldre generationer inte kommer att ha samma behov av parkeringsplatser som de som är äldre idag.

I planen framgår att LSS-bostäder samt särskilda bostäder för äldre och socialt utsatta ska vara integrerade med den övriga bebyggelsen. Nämnden ser positivt på ambitionen att inte särskilja boende i särskilda boenden från det övriga bostadsbeståndet. I planen framgår att närhet till servicefunktioner såsom vårdcentraler och annan offentlig service är av vikt vilket nämnden instämmer i. Det är även positivt att det på ett tydligt sätt framgår att servicefunktioner ska vara tillgängliga och enkelt gå att nå med kollektivtrafik eller gång och cykel. Närhet är också en viktig aspekt från ett genus- och jämställdhetsperspektiv.

Planen fokuserar till stor del på järnvägstrafik och målsättningen är att öppna Östervärns station samt att återuppta tågtrafik på Simrishamnsbanan. Planen lyfter särskilt att ett lugnt trafiktempo ska eftersträvas. Det ska vara säkert och tryggt att ta sig till och från skolor och förskolor i gatuplan. Miljöerna vid hållplatserna ska upplevas som trygga och gärna placeras i anslutning till handel och service. Fotgängare, cyklister och kollektivtrafik ska prioriteras vid utformningen av gatorna. I anslutning till service och handel ska möjligheter till korttidsparkering studeras. Nämnden är positiv till förslagen i översiktsplanen som ger möjlighet till rörlighet då det enkelt går att resa kollektivt både inom staden och i regionen men även med bil när det finns behov av det.

Att förlägga servicefunktioner i anslutning till kollektivtrafiknoder och gång- och cykelstråk blir det lättare och mer tillgängligt att besöka till exempelvis vårdcentral, livsmedelsbutik och fritidsaktiviteter. Folkhälsan i stort främjas av en stadsplanering som uppmuntrar till aktiv rörelse och spontana möten som kan motverka ofrivillig ensamhet.

Nya mötesplatser ska skapa incitament för individer och grupper att ta plats i stadsrummet och mötas med respekt. Platsernas utformning och innehåll ska planeras i en lyhörd process

tillsammans med aktörer som är intresserade av att utveckla och förvalta mötesplatser. I väntan på en omvandling av planområdet ska tillfällig användning av såväl lokaler som mark välkomnas, exempelvis för fysisk aktivitet och kulturändamål. Vid planering av mötesplatser och rekreationsområden ser nämnden det som viktigt att platserna planeras på ett sätt så att de är anpassade för alla Malmöbor. Platserna behöver också vara säkra så att barn såväl som äldre kan ta del av aktiviteter där. Nämnden vill uppmuntra till ett aktivt arbete för att inkludera den äldre befolkningen i utformningen av dessa mötesplatser, exempelvis via samverkan med föreningar som företräder målgruppen och deras intresseområden.

Ordförande

.....
Anders Rubin
.....

Förvaltningsdirektör

.....
Gisela Gréen
.....